

nimo, da zemeljsko bogastvo še ni vsa sreča na svetu, da to ne dela človeka ne izobraženega pa tudi ne uplivnega posebno če se pomisli nekoliko — na preteklost; vsaj se poznamo. — Otto Bratanič pa je pravi naslednik svojega dobrotljivega očeta, kterege posebno imajo Haložani še v „dobrem“ spominu. Ker nima nikakega posla, ostajalo mu bo dovolj časa za rovanje. Simon Hutter pa je v kratkem pri šnopsu obogatel. Ta mož je sicer Nemec, zato bi mu svetovali, da naj nas Slovence pri miru božjem pusti. G. Eckl pa je bralcem „Slov. Gospodarja“ poznat, posebno od tistega časa sem, ko je v okrajnem zastopu našim kmečkim zastopnikom, kateri pa imajo, kakor znano ravno tako pravico tam biti, kakor on, kričal: „ihr Bauern, bleibt's bei euerem „Pflug“. Tudi ta mož si je pridobil od našega slovenskega kmeta nekaj novcev, zdaj ko ima zadosti, izročil je trgovino drugemu, sam pa rogovili proti nam. — Ti gospodje tedaj imajo nalogo proti nam rogoviliti in slovenskega kmeta iti lovit.

Iz Sevnice ob Savi. (Vspeh tukajšnjega šulferajna.) Prostora jim že zmanjkuje za ponemčevanje otrok. Morajo dozidavati za tukajšnji „šulferajn“. Ko bi bili vendar vsi, tudi kmetje, tako pametni, kakor je bila neka osebnica, ki je dala svoliko hčerko koj v začetku v šulferajnsko šolo toliko da so jo oblekli, potem pa jo doma obdržala, grozili so se sicer, da bo kaznovana, in da bo žandar prišel po njo, a niso nič opravili! Ko bi jih več tako storilo, ne bilo bi jim treba šole dozidavati. Tega so si kmetje in drugi sami krivi, ko ne vejo, kaj delajo. Mislijo si: naj se nauči kaj nemški, da ne bo takov tepec kakor sem jaz. Če grem kaj v komisijo ali na davkarijo pa nikjer nič ne poznam, zakaj in kaj plačam. Res je to! Pa jih ni treba ravno tem nemškim naseljencem v šolo dajati! Saj se tudi v tri-razredni ljudski šoli toliko nauči, da nekaj zastopi in zna. Gosp. Ausserer in pa Kaučič, ako se že hočeta in pa morata teh krajcerjev znebiti, naj bi jih pa v Tirole ali na Nemško pošiljala svojim rojakom in znancem; saj vemo, da je tudi tam dovolj revnih, ki potrebujejo oblačila in hrane. Tiste Sevničane in pa sevniske občane pa bodi zelo sram, da hočejo svojim otrokom tisti jezik, katerega so jih komaj naučili, tako rekoč: izdreti in zavreči dati. Posavčan.

Iz Slov. Gradca. V dopisu iz Slovejnogradca 14. junija t. l. je sledeče neresnično: 1. Moram še enkrat kot neresnično zaznamovati, da ni nad mojim stanovanjem o binkoštnih praznikih nemška zastava bila razobešena; bila je le belgijska, a ne od mene, ampak od mojega hišnega gospodarja postavljena. 2. List, kojega sem s svinčnikom g. Runovcu učitelju v

Razborji pisal, je drugega zapopadka, kakor dopisatelj trdi. 3. Ni resnično, ka bi jaz kedaj kot pevovodja tukajšnjega pevskega društva izustil, slovenske pesmi društvo ne sme peti; nisem za take izraze nikakor ne pooblaščen; a res je, da so slovenjegraški pevec že mnogokrat pod mojim vodstvom gospodom okoliščine sere-nade s slovenskimi pesmami peli. 4. Ni resnično, da sem kedaj na ukaz obče spoštovanega g. Dr. Tomscheg-ka pri Lobeji na drevesa plezal, češ, drevo slovenske zastave obropati; to je storil brizgalničar Lahove in njegov tovarš.

Janko Trobej, učitelj.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Cesar nahaja se sedaj v Ischellnu, cesarjevič Rudolf pa v Laksenburgu pri svojej ženi princesinji Štefaniji, kojey se bliža porod. Te mati kraljica belgijska je tudi tam. Če porodi princesinja princa, utegne ta kedaj naš cesar biti. — Finančni minister je izrekel, da je uravnava gruntnega davka dokončana ter da bodo $22\frac{7}{10}\%$ od čistega dohodka pobirali do l. 1895. — Slovenci so v Goriškem sijajno zmagali, tudi v Tolminskem. Slava in čast slovenskim volilcem! Izvoljeni so dr. Jožef in dr. Nikolaj Tonkli, Rojce, Kovačič, Abram in Mohorčič, skoraj vsi jednoglasno. Tudi v Istriji so združeni Hrvatje in Slovenci prvič izpipali vsaj 4 poslanstva. V Kopru sta zmagala Spinčič in Križanac in Volovskem Laginja in Strk; drugod so propali. Za prvi začetek je to veliko. — Kranjska ima sedaj zopet svoj slovenski deželni zbor. Deželni glavar je grof Thurn, namestnik ljubljanski župan Graselli. Obravnava je slovenska. Grof Thurn govori gladko in pravilno slovenski. V prvej seji so cesarju trikrat gromovito zaklicali: živijo in Slava. Stari Schrey in Deschmann in še nekaj izmed 10 liberalno-nemških pristašev je prav revno zmes hripalo hoch. Na predlog Svetičev so izvoljeni bili poslanci iz vseh skupin, da sestavijo cesarju pismo udanosti. V drugi seji je slovensko ovo pismo, sestavljeno od poslanca Šukljeja, bilo jednoglasno sprejeto in izvoljen bil novi deželni odbor. Dr. Vošnjak je zopet odbornik. Tretja seja bo 11. julija. Med tem se pripravlja Ljubljana, prvo slovensko mesto, da cesarja dostojno sprejme. Iz Hrvatskega pridejo cesarja v Ljubljani pozdravljat ban Pejačević, kardinal Mihajlovič in več gospodov. — Na Dunaji je profesor Maasen nemškim liberalcem povedal, kako neumno da kljubujejo tudi Slovanom pravičnej vladi. To pa je 30 nemških profesorjev tako piknolo, da so ga v objavljenem listu napali in zasramovali. Slabi zgled porabili so kmalu tudi „študentje“ in Maasna začeli očitno zasramovati in upijati: pereat, t. j. naj pogine.

Vnanje države. Na Pruskem so vendar enkrat katoličanom nekaj privoščili, deželni zbor je sprejel postavo, vsled katere ne bodo preganjali duhovnikov zaradi svetih opravil. Začetek je storjen, da se preklicujejo slaboglasne majnikove postave. — Ruski car je ukazal 218000 vojakov novincev odbrati. — Turki so v Albaniji vendar upor premagali in izročijo Črnogorcem kos dežele ob Skadarskem jezeru. — Francozi in Kitajci se pogajajo zaradi Tonkina pa do sedaj brez pravega uspeha. Zoper Anamskega vladarja pa pride skoraj gotovo do vojske; Francozi mislijo, da mu bodo z 12.000 vojakov kos. — V Egiptu začela je razsajati kolera in v Mehiki imajo rumeno mrzlico. V mestu Vera-Cruz je vže več tisoč ljudi umrlo. — Otok Madagaskar so si Francozi skoraj ves osvojili. — Egiptovska vlada odpošlje precej vojakov, da krivega preroka Mahdija popolnem premaga in vzame dežele, kder ta divjak hudo razbija in zlasti kristijane preganja.

Za poduk in kratek čas.

Kuga na slovenskem Štajerskem.

(Spisal M. Slekovec.)

(Dajce.)

V. Iz Breclove, kamor sta bila l. 1645 prinesla kugo iz Ptuja dva ničvredna fanta, dobili so njo v Šmariji. Prebivalci so se obrnili z zaupanjem k sv. Roku ter so njemu na čast postavili majhno leseno kapelico na kalvarski gori.

Ker je kuga l. 1646 srečno prenehala, hodili so zanaprej dvakrat v letu, — na binkoštni pondeljek in na Štefanovo tje v procesiji. Z milodari, ki so se pri teh priložnostih nabrali, postavili so sedanjo lepo romarsko cerkev sv. Roka.*)

V bližnjem Lembergu je v 25 hišah umrlo 67 ljudi. Huje kakor ondi bilo je v Podčetrtku, kajti umrlo jih je 240, — med njimi tudi vikar Primož Janežič.

V Žusemu, kjer jih kuga podavila 172, je vikar sicer tudi zbolel, pa je zopet ozdravil. Zemljiška gosposka v Podčetrtku je v teku enega leta zgubila najmanj 400 podložnih.

Največ so imeli od kuge trpeti sledeči kraji: Brezje, Dobrina, Dol, Cmerekški breg, Ceste, Hajnsko, Hrastje, Imeno, sv. Janez na vrhu, Mestinska ves, Nekmajer, Nezbiše, Njimo, Medvedovo selo, Polje, Presek, Rodne, Roginska gorca, Sodnja ves, gornje in spodnje Tursko, Trebič in Verbovec.

Podsreda, — nekdanj trden grad znanega grofa Erazma Tattenbach-a, sedaj lastina kneza

Hugo-ta Windischgrätz, — zgubila je 260 podložnih in sicer 39 v trgu, 221 pa v okolici; med umrlimi bil je tudi vikar Kancijan Matjašič. —

V fari sv. Vida pri Planini in v drugih selih, ki so spadala pod planinsko gosposko začela je kuga dne 4. maja l. 1646 daviti, ter je davila 10 mesecev nepretrgano. Med žrtvami, kojih zapisniki naštevajo prek 1000, imenuje se tudi kaplan Klemens Planinšek; vikar Jakob Doberšek, ki je bil tudi zbolel, je pa ozdravil.

Zlo hudo se je godilo v fari sv. Mihala pri Pilstanji, kajti kuga je podavila ondi 2000 ljudi. Vsled tega postalo je več hiš praznih. Tudi v farovžu so umrli vsi: župnik Matija Wetz, kaplan, župnikova mati in sestra in vsa družina.

Pri sv. Petru pod sv. gorami ni bilo nič boljše. V teku nekterih mesecev pobrala je kuga 1797 ljudi. Med kužnimi žrtvami imenujejo se tudi župnik Ivan Kodrič, kaplan Matija Cif in Bizelski podvikar Ivan Presinger, ki je prišel k sv. Petru v pomoč; tudi drugega kaplana Jurija Wolf-a se je kuga bila lotila in bi ga bila gotovo umorila, ko bi se mu ne bile še o pravem času kužne bule odprle; — več tednov je bolehal in potem srečno okreval.

Kostrivniška gosposka imela je l. 1646 v 35 hišah kugo, rogačka pa v 182 hišah. Od kuge trpeti so imeli sledeči kraji: Babni vrh, Brezovo, gornja in spodnja Kostrivnica, Dol, Gradiše, sv. Jurij, Lehno, Cačja ves, Negovnje, Gornja ves, Podgorje, Pristanje, Rodne, Rotonska ves, na Colu, Cerovec, gornje Sečevo, Sotla, Slogomer, Stojno selo, Tekacevo, Tržišče, Verbje in Videmšek.

Ker je po nekterih krajih, posebno za Sotlo umrlo mnogo dušnih pastirjev in bi bolni bili drugače brez duhovne pomoči, poslali so tje druge duhovnike. Nekteri teh so nam po imenu znani, namreč: Jurij Fajdiga v Bizelskem, Iv. Mravle v Podčetrtku in Jurij Planinšek v Planini. V fari sv. Petra pod sv. gorami, kjer sta umrla župnik in eden kaplan, pomagal je jezuit o. Gailer s svojim redovnim bratom 7 mesecev ostalemu kaplanu v težavnem dušnem pastirstvu.

Vsled kuge imele so grajščine ogromno škodo. Na mnogih krajih niso mogli pospraviti poljskih pridelkov, ne pobrati desetine. Zato je morala vlada v l. 1645, 1646 in 1647 grajščakom in veleposesnikom več kot 60.000 gld. davka zbrisati.

Na Laškem ostalo je zavaljo pomanjkanja delavcev 213 mernikov pšenice, 100 mernikov rži in 591 mernikov ovsu na polji nepožeto; škoda, ki jo je vsled tega gosposka trpela, znašala je 1491 gld.

Tudi pri sv. Petru pod sv. gorami in v okolici niso mogli potrgati grozdja, ne pobrati desetine. In še od tega, kar so bili pobrali, šlo

*) V njej se nahaja podoba predstavljajoča Šmarijo s farno cerkvo, pod sliko je precej poškodovan napis, ki nam pove kratko zgodovino ove cerkve.